

I. ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

О.І. Бережний, канд. юрид. наук, асистент

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС – МІСТОК ДО ЄВРОПИ

Україна визначила орієнтири до Європи не тільки в економіці, а й у освітньому просторі – відбувається модернізація освітньої діяльності за європейськими вимогами. Однак для студентів та викладачів багато чого залишається незрозумілим.

Базуючись на здобутках Болонського процесу, ми прагнемо стати рівноправними членами у загальноєвропейському просторі вищої освіти, використовуючи прозорі схеми для переходу на його принципи. Нині формується суспільство, що базується на знаннях, тому слід зберегти нашу багату спадщину та культурну різноманітність і, водночас, упроваджувати сучасні європейські норми навчання. Оскільки у сфері вищої освіти переплелися дослідницька діяльність, освіта та інновації, вона також є ключем до посилення конкурентоспроможності європейської системи освіти у світовому вимірі. Головними завданнями Болонського процесу залишаються: забезпечення мобільності студентів та працівників ВНЗ між країнами-учасницями, визнання термінів навчання за такими самими програмами, як за кордоном, розбудова системи кваліфікацій для навчання впродовж усього життя.

Суттєвого прогресу було досягнуто в реалізації цілей, визначених Європейською асоціацією університетів за всіма пріоритетними напрямками: система ступенів, забезпечення якості та терміни навчання. При цьому для розбудови кадрового та інституційного потенціалу як на

рівні держави, так і на рівні окремих ВНЗ необхідним є більш широкий обмін досвідом.

Крім того, Європейська Комісія, європейський уряд беруть участь у формуванні та впровадженні Болонської декларації, її основою є добровільна співпраця між різними національними системами під наглядом Болонської робочої групи та залучення ряду партнерів. Йдеться не про уніфікацію, а про збереження систем освіти із збереженням національних здобутків і традицій.

В Україні впродовж 15 років існує бінарна система навчальних закладів – гармонійне поєднання двоступеневої системи вищої академічної освіти (базовою є повна вища) та професійної підготовки за дворівневою структурою – бакалавра і магістра.

У 2004 р. Україна, Вірменія, Азербайджан, Грузія, Молдова стали сторонами Європейської Культурної конвенції. Усі п'ять країн ратифікували Лісабонську конвенцію. Критерії країн-учасниць було визнано Берлінським Комюніке.

Недоліки можна знайти в усіх країнах-учасницях. Особливо це стосується застарілих методів викладання та можливих неоднакових стандартів через слабкі національні економіки. Наприклад, Казахстан не належить до числа країн, які ратифікували Європейську Культурну конвенцію, таким чином, країна не може бути членом Європейського простору вищої освіти.

Разом з Європейськими університетами запроваджуються нові магістерські програми, які є елементами додаткової освіти (освіти протягом життя). В Україні розроблено стандарти вищої освіти, що узгоджуються з механізмами ECTS, гарантують якість освіти на основі впровадження компетентної моделі фахівця. Без сумніву, ці досягнення допоможуть у

проведенні політики EUROPASS.

Українські університети відповідно до угод з європейськими університетами-партнерами формують спільні навчальні плани програми для студентів, що дає можливість отримати диплом обох університетів; здійснюють навчання студентів на декількох мовах дев'ять країн-університетів тощо.

Разом з Британською Радою впроваджуються нові методики вивчення студентами англійської мови, щоб забезпечити можливість ефективного навчання за межами України. Ведеться робота із співробітництва з INQA щодо розвитку системи страхування якості освіти, застосовується кредитно-модульна система. Надається підтримка національному органу студентського самоврядування щодо співробітництва з асоціацією національних спілок студентів Європи.

Болонський процес відповідає політиці Єврокомісії у сфері вищої освіти, яка допомагає впроваджувати європейські програми. Щоб зробити європейську вищу освіту привабливою в інших регіонах світу, слід, насамперед, підтримувати заклади освіти, які заохочують якість у Європі та сприйняття цієї якості за межами Європи.

Українська вища освіта прагне досягти прозорості в оцінці якості вищої освіти на державному і міжнародному рівнях, більшої відповідності потребам молоді й вимогам внутрішнього та зовнішнього ринків праці. А тому обрала безповоротний курс на європейські норми освіти.